85. rocznica ustanowienia 5 Prawd Polaków – Gdańsk, 6 marca 2023

Wydarzenie zorganizował Oddział IPN w Gdańsku.

Obchody 85. rocznicy powstania 5 „Prawd Polaków” odbyły się w Hotelu Scandic w Gdańsku. Uczestniczyło w nich grono zaproszonych gości, w tym przedstawicieli instytucji państwowych, kombatantów, młodzieży szkolnej. Wśród nich był dyrektor Narodowego Banku Polskiego Oddziału Okręgowego w Gdańsku Wiktor Kamiński i Hanna Śliwa-Wielesiuk, prezes Stowarzyszenia Rodziny Katyńskiej w Gdańsku, członek Rady Kombatantów i Osób Represjonowanych Województwa Pomorskiego.

Oddział IPN w Gdańsku reprezentowała delegacja na czele z dyrektorem, dr Pawłem Warotem. Po przywitaniu gości przedstawiciel gdańskiego IPN zaprezentował okolicznościowy ryngraf, przygotowany z myślą o tegorocznych obchodach. Następnie odbyła się sesja popularnonaukowa, w czasie której zostały przedstawione następujące referaty:

- „Znaczenie Związku Polaków w Niemczech” – dr Paweł Warot (dyrektor Oddziału

IPN w Gdańsku)

- „Kongres Polaków w Niemczech 6 marca 1938 r. Wielki zjazd w trudnych czasach” – dr Barbara Męczykowska (Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Gdańsku) –
- „Znak pamięci – tradycja ryngrafu w polskiej historii” – Daniel Sieczkowski (Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Gdańsku)

ZWIĄZEK POLAKÓW W NIEMCZECH

Kończący I wojnę światową traktat wersalski zdecydował bezpośrednio i pośrednio o przebiegu niemal całej zachodniej i północnej granicy Polski, pozostawiając za kordonem ponad milionową rzeszę Polaków, zamieszkujących swoje odwiecznie rodzime ziemie nad Odrą, Łyną, Bałtykiem, a od pokoleń nad Szprewą i Renem. Polacy żyli na tych terenach pomimo prowadzonej przez Niemców długotrwałej germanizacji. Ci spośród polskich działaczy narodowych i społecznych, którzy po powstaniach wielkopolskim i śląskich pozostali w granicach Niemiec, postanowili się zorganizować, aby wspólnie oprzeć się wrogiej wobec polskiej mniejszości narodowej polityce niemieckiego rządu. Polacy działali na polu politycznym, społecznym, kulturalnym i gospodarczym.

W 1922 r. powołano Związek Polaków w Niemczech. Polacy posiadali w Niemczech swoje banki, spółdzielnie, przedsiębiorstwa, szkoły, przedszkola, biblioteki. Wydawali książki, gazety, różnego rodzaju czasopisma. Kultywowana była rodzima tradycja, pomimo przeszkód rozwijała się sztuka. Trudne położenie Polaków w Niemczech pogorszyło się jeszcze bardziej, kiedy niemieccy obywatele w 1933 r. w wolnych wyborach powierzyli rządy zbrodniczej partii narodowosocjalistycznej Adolfa Hitlera. Odtąd Polacy podlegali zmasowanym represjom i terrorowi, łącznie z zabójstwami, a polskie placówki były napadane i niszczone.

Po wybuchu II wojny światowej Niemcy pozbawili Polaków statusu mniejszości narodowej, działalność Związku Polaków w Niemczech została zakazana, tak samo jak działalność wszystkich polskich organizacji. Działacze Związku trafili do obozów koncentracyjnych i więzień. Tam z powodu swojej przynależności narodowej i dotychczasowego manifestowania polskości byli torturowani i mordowani. Polski majątek został skonfiskowany przez rząd Rzeszy Niemieckiej. Do dziś Polacy nie odzyskali w Niemczech statusu mniejszości narodowej, nie zwrócono im zrabowanego majątku, nie zostały też Polsce wypłacone jakiekolwiek reparacje wojenne.

Tekst: dr Paweł Warot, dyrektor Oddziału IPN w Gdańsku

Związek Polaków w Niemczech
1922–2022

5 PRAWD POLAKÓW

JESTEŚMY POLAKAMI

WIARA OJCÓW NASZYCH
JEST WIARĄ NASZYCH DZIECI

POLAK POLAKOWI BRATEM

CO DZIEŃ POLAK NARODOWI SŁUŻY

POLSKA MATKĄ NASZĄ,
NIE WOLNO MÓWIĆ O MATCE ŹLE

INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ
Oddział w Gdańsku

Rzeczpospolita Polska
Ministerstwo
Spraw Zagranicznych